

uitgeschreven bijeenkomst aanwezig te zijn, dan heeft binnen 4 weken daarna een tweede vergadering plaats, waarin alsdan door de aanwezige leden wordt beslist. De voorstellen behoeven voor hun aanneming een meerderheid van $\frac{2}{3}$ der geldig uitgebrachte stemmen.

Amendementen kunnen niet worden behandeld tenzij zij zóó tijdig *schriftelijk* aan het Bestuur worden medegedeeld, dat zij drie dagen vóór de Vergadering ter kennis van de leden kunnen worden gebracht.

Namens het Bestuur: A. N. L. OTTEN, voorzitter
TH. A. HOOG, secretaris, (Drift 17)

VERBREEDING VAN HET WERKTERREIN VAN „OUD-UTRECHT”.

De uiteenzetting van het voorstel van het Bestuur, door den voorzitter op de laatste algemeene vergadering gegeven, behoeft herhaling voor de vele leden in en buiten Utrecht, die de bijeenkomst niet bijwoonden. Het betreft een verbreding van het werkterrein en de belangstellingssfeer van de vereeniging.

Reeds geruimen tijd geleden hebben eenige leden van „Oud-Utrecht” den wensch kenbaar gemaakt, dat de vereeniging zich op breeder basis zou plaatsnemen, niet alleen door meer dan tot nu toe het geval was de geheele provincie te gaan bestrijken en daarbij met vereenigingen als Niftarlake (Vechtstreek) en Flehite (Amersfoort) een fusie aan te gaan of samen te werken, maar ook en vooral, daarnaast of in plaats van de bestaande publicaties een hoog-wetenschappelijke periodiek uit te geven, die zich vooral op rechtshistorisch gebied zou bewegen, al werden andere terreinen der historische wetenschappen niet uitgesloten. De voorstellers meenden, dat een dergelijke verbreding of verandering het aantal leden van Oud-Utrecht zou doen stijgen of dat minstens de door hen bedoelde periodiek ook buiten Oud-Utrecht en buiten de provincie veel lezers en abonné's zou vinden. Daarmede meenden zij de natuurlijk terstond rijzende objectie van finantieelen aard te kunnen weerleggen. Ook hielden zij het ervoor, dat er voldoende auteurs te vinden zouden zijn, om een dergelijk tijdschrift geregeld te vullen.

In dezen vorm meende het Bestuur de gedane suggestie niet te mogen aanvaarden en de voorgestelde wijzigingen niet te kunnen accepteren.

Vooreerst immers heeft Oud-Utrecht steeds bedoeld te zijn en is, naar het meent, ook geweest een vereeniging, die in breeden kring belangstelling voor en beoefening van de geschiedenis van Utrecht, stad en provincie wilde bevorderen en gaande houden.

Dat daarbij niet aan alle individueele wenschen voldaan is, kan haast niet anders in dit ondermaansche.

De statuten spreken van „Utrecht en omstreken”, maar Jaarboek en Maandblad getuigen, dat feitelijk de geheele provincie onder de belangstelling der vereeniging valt, zooals ook de zomereexcursies vrijwel alle plaatsen, kasteelen en bijzondere streken van de provincie tot object hebben gehad. De publicaties der vereeniging willen, zonder in het al te populaire te vervallen, een zoo groot mogelijken lezerskring hebben. Het nieuwe plan wilde nu naast of inplaats van Jaarboek en Maandblad een periodiek doen uitgeven, die door de wetenschappelijkheid van haar inhoud en de voorkeur van haar onderwerpen door de overgrootte meerderheid onzer leden niet of moeilijk verwerkt zou kunnen worden. Het Bestuur was dan ook van meening, dat een uitbreiding van werkerrein, zooals deze in eersten aanleg werd voorgesteld, bij de leden weinig waardering zou vinden en dat men zich bovendien een valsche voorstelling maakte door te veronderstellen, dat het tegenwoordige aantal leden in de provincie daardoor in belangrijke mate zou toenemen. Naast de bestaande publicaties zou de nieuwe periodiek de onkosten der vereeniging zeer aanzienlijk doen stijgen en dus onvermijdelijk een even aanzienlijke contributieverhooging meebrengen, wat zoo lang mogelijk vermeden dient te worden; zou het gedachte tijdschrift *inplaats van* Jaarboek en Maandblad treden, dan was als zeker aan te nemen, dat een groot deel der leden, voor wie de nieuwe uitgave ongewenschte kost zal zijn, het lidmaatschap zou opzeggen. Het Bestuur heeft op deze gronden gemeend, het voorstel, zooals het toen werd gedaan, niet te moeten overnemen.

Het schijnt het Bestuur, tot goed begrip van zaken, gewenscht, de leden ook van deze voorgeschiedenis in kennis te stellen.

Daarop hebben de afgewezen voorstanders van boven aangeduide verandering in Oud-Utrechts werkwijze zich aaneengesloten tot een „Comité tot oprichting der oudheidkundige vereeniging „Het Nedersticht”, dat einde December 1947 een circulaire deed uitgaan ter peiling van voor zijn plannen bestaande belangstelling, bepaaldelijk voor het in het leven roepen van een „organisatie”, welke „de beoefening en verbreiding van de kennis der geschiedenis van het Nedersticht (de provincie Utrecht) ten doel zal hebben”. Een nadere omschrijving sprak van „geschiedenis in den ruimsten zin, omvattende niet alleen de politieke, cultuur- en rechtsgeschiedenis, maar ook de kerkgeschiedenis, de volkskunde, de archaeologie en de geschiedenis van het landschap”. Om de te stichten vereeniging aan haar doel te doen beantwoorden, stelde het Comité zich o.a. voor: een tijdschrift met bijdragen op bovengenoemde terreinen te doen verschijnen, zoo mogelijk steun te verleen aan de uitgave van

monografieën en een bibliografie voor de geschiedenis van het Nedersticht te doen samenstellen.

Het Bestuur van Oud-Utrecht blijft er buiten, in hoeverre de antwoorden op deze circulaire aannemelijk hebben gemaakt, dat een vereeniging het Nedersticht naast Oud-Utrecht in onze kleine provincie levensvatbaarheid zou kunnen bezitten. Zeker is, dat het Comité opnieuw onderhandelingen met Oud-Utrecht heeft aangeknoopt, waarbij de strenge en hooge eischen van den aanvang werden losgelaten en slechts een verbreding van Oud-Utrechts werkzaamheid over de provincie een onderwerp van bespreking uitmaakte.

Tegelijk werden door het Bestuur van Oud-Utrecht onderhandelingen aangeknoopt met Niftarlake en Flehite ten einde te onderzoeken, in hoeverre deze genootschappen bereid zouden zijn, zich met Oud-Utrecht te verbinden tot één groote vereeniging met gemeenschappelijke publicaties. Beide genootschappen verklaarden echter ten zeerste prijs te stellen op het behoud hunner zelfstandigheid en Niftarlake nog in het bijzonder op het handhaven van zijn eigen Jaarboekje. Een samensmelting van deze beide vereenigingen met Oud-Utrecht in een grooter geheel moet dus voorloopig uitgesloten geacht worden.

De zoo juist genoemde onderhandelingen met het Comité Het Nedersticht hebben intusschen het Bestuur van Oud-Utrecht er van overtuigd, dat een uitbreiding van werkzaamheid over de provincie toch waarschijnlijk de belangstelling van velen kan hebben en indien deze zich in uitbreiding van het aantal leden zou uiten, ook aan de financiën der vereeniging ten goede kan komen.

Over de wenschelijkheid van een verbreding van Oud-Utrechts werkterrein in dezen zin, dat de verëeniging zich meer intensief en systematischer dan tot nu toe het geval was, met de geschiedenis van de provincie zal bezig houden — *welke verbreding bij dezen door het Bestuur wordt voorgesteld* —, zullen de leden zich nu, in een daartoe te beleggen vergadering, hebben uit te spreken.

Met welke middelen deze verwijding van opzet en doel zal worden nagestreefd, moet nog in het midden worden gelaten. Bij de besprekingen is men het er over eens geworden, dat de gevestigde naam van Oud-Utrecht gehandhaafd dient te blijven en dat Maandblad en Jaarboekje eveneens zullen blijven bestaan. De stichting van een tijdschrift naast deze beide publicaties is, als voorloopig onuitvoerbaar terzijde gesteld, evenals de samenstelling van een provinciale bibliografie om de enorme kosten en de jarenlange arbeid, die zij zou vergen, als onbereikbaar beschouwd moet worden. Het meest voor de hand ligt, dat de nieuwe richting voorloopig vooral uiting zal vinden in uitbrei-

ding van het aantal publicaties over de provincie in de bestaande periodieken van Oud-Utrecht. Hier ligt een taak voor de tegenwoordige en toekomstige leden, wie de geschiedenis der provincie bijzonder ter harte gaat. Hoe zich in de toekomst deze vernieuwing der vereeniging verder zal ontwikkelen, zal van allerlei omstandigheden afhangen. Voor het oogenblik meent het Bestuur niet verder te kunnen gaan dan de leden voor te stellen *in beginsel* een verruiming van de werkwijze, zooals boven omschreven, te aanvaarden.

DE SLAG BIJ ANE IN 1227.

In de gemeente Gramsbergen is onlangs een oudheidkundige vondst gedaan, die meer dan locale betekenis heeft en met name voor de geschiedenis van het bisdom Utrecht van belang is. Niet, dat er een tot nu toe onbekend feit aan het licht werd gebracht of nieuw licht werd geworpen op een reeds bekende gebeurtenis, maar een belangrijk wapenfeit uit de geschiedenis van het bisdom wordt er opnieuw door in onze herinnering teruggeroepen. Ik bedoel de slag bij Ane in 1227 tussen de Utrechters en de Drenthen. Het terrein van deze slag is vrij nauwkeurig bekend. Het ligt ten Noorden van de stad Gramsbergen, hoofdzakelijk in de buurtschap Ane, met name in het Anerveen, wat toentertijd een veenmoeras was. In deze omgeving heeft men nu kortgeleden gevonden, op onderlinge afstand van enkele meters: een spoor, het gevest van een zwaard, de punt van een langejan en iets wat vermoedelijk een slag- of stootwapen is geweest. De voorwerpen zijn door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek gezien en de spoor is geïdentificeerd als een ridderspoor uit de vroege Middeleeuwen. Het verband met de genoemde slag acht men zeer waarschijnlijk.

Het is daarom nu wel eens interessant de gebeurtenissen omtrent die tijd eens in 't kort te releveeren.

In hoofdzaak heb ik mijn gegevens geput uit Dr. P. J. Blok: de geschiedenis van het Nederlandse volk en Dr. R. R. Post: Geschiedenis van Nederland.

Bisschop Otto II van der Lippe van Utrecht (1216—1227), wiens vader een directe voorouder van Prins Bernhard was, was een ondernemend man. In 1217 neemt hij persoonlijk deel aan een kruistocht (Damiat!). Als hij hiervan is teruggekeerd, oordeelt hij, dat de ridders uit het Oversticht te onafhankelijk optreden. In het begin der twintiger jaren trekt hij daarom tegen hen op. Hoewel de ridders gesteund werden o.a. door Gerhard IV van Gelre, Floris IV van Holland en de Hertog van Brabant, worden zij verslagen en worden b.v. de kastelen van de heren